

Tillæg til »Vore Kirkegaarde« Bind 15 Nr. 1

FORENINGEN FOR KIRKEGAARDSKULTUR

Nye Medlemmer.

Afdeling A.

- 214. St. Peders Menighedsraad, Næstved.
- 215. Isenvad Menighedsraad.
- 216. St. Mortens Menighedsraad, Næstved.

Afdeling C.

- 773. Hr. Graver Johansen, Næstved.
- 774. Hr. Graver Jensen, Fredericia.
- 775. Hr. Graver Jørgensen, Fredericia.
- 776. Hr. Graver Olsen, Fredericia.
- 777. Hr. Graver Welain, Fredericia.
- 778. Hr. Graver Hellum, Frederikshavn.
- 779. Hr. Graver E. Nielsen, Hjørring.
- 780. Hr. Graver Nygaard, Hobro.
- 781. Hr. Graver Erik Rasmussen, Hørsholm.
- 782. Hr. Graver Arndt, Randers.
- 783. Hr. Graver Rasmussen, Rudkøbing.
- 784. Hr. Graver Piil, Rønne.
- 785. Hr. Graver Mortensen, Sønderborg.
- 786. Hr. Graver A. Clausen, Lemvig.
- 787. Hr. Graver C. Fich, Greis Vej 25, Hellerup.
- 788. Hr. Graver Dreyer Nielsen, Frederikssund.
- 789. Hr. Graver F. Olsen, Skovvej 37, Vordingborg.
- 790. Hr. Kirkegaardsgartner Henriksen, Sandvejen, Søborg.
- 791. Hr. Graver P. J. Skovlund, Søllerødhus, Holte.
- 792. Hr. Undergartner, Havebrugskandidat H. D. Ørsted-Hansen, Øster-Søgade 104⁴, Ø.

FRA DANSKE KIRKEGAARDE

- 8/12 (Langel. Soc. & Dem.): Skal Svendborg Kgd. overgaa til Kommunen?
- 9/12 (Aarhus Stiftstid.): Tre nye Gravgaarde paa Aarhus Vestre.
- 10/12 (Fyns Tid.): Kirkegaardsbest. Dispositioner i Svendborg.
- 10/12 (Heimdal): Kgd. i Aabenraa udvides efter Havearkitekt *Junggreen-Haves* Forslag for Kr. 22,000.
- 14/12 (Kbh. Amts Avis): Krematorium paa Sorgenfri Kgd. i Gentofte.
- 14/12 (Aarhus Stiftstid.): Udv. i Malling.
- 14/12 (Sorø Amts Dagbl.): Næstved Kgd. skal hvile i sig selv. Posten for Anlæg og Vedligeholdelse er paa 4 Aar steget fra 1000 til omtr. 25,000 Kr.
- 14/12 (Berl. Tid.): Søllerød Kgd. udvides med ca. 1000 Gravsteder.
- 15/12 (Holstebro Dagbl.): Holstebro Kgd.s Udv. indvies paa Tirsdag (Kirkegaardsgartner *Walbjørn Christensen*).

18/12 (Socialdem.): Ballerup Kgd. indretter Urnehave.

18/12 (Socialdem.): Sorgenfri Kgd. udvides med 4577 m².

20/12 (Kolding Folkebl.): Minde over en dansk Soldat i Grindsted.

21/12 (Fyns Venstrebl.): Korsløkke Kgd. i Odense udvides med 3,34 ha.

22/12 (Holstebro Dagbl.): Udv. af Kgd. i Holstebro, indvies af Pastor *Sørensen*. Omkostn. 37,400 Kr., hvoraf Arbejdslønnen 28,000 Kr.

24/12 (Randers Amts Avis): Fordobling af Nordre Kgd. i Randers.

1944

5/1 (Gartner-Tidende): Licitation over Udv. af Taastrup Kgd. (Havearkitekt *E. Erstad-Jørgensen*).

12/1 (Demokraten): Urnehave til 30,000 Kr. i Aarhus.

14/1 (Jyllandsposten): Kr. 50,000 til Urnegård ved Aarhus Krematorium.

25/1 (Kbh. Amt Avis): Licitation paa Udv. af Sorgenfri Kgd.

25/1 (Svendborg Avis): Skal Kommunen overtage Kgd. i Svendborg?

31/1 (B. T.): Sundby Kgd. udvides.

1/2 (Randers Amts Avis): Ingen Kgd. ved Dronningborg Kk.

10/2 (Vejle Amts Folkebl.): Østre Kgd. i Vejle forskønnes af Inspektør *A. C. Houmann*.

13/2 (Nationalt.): Træmonumenter paa Kgd. (Maribjerg).

14/2 (Thisted Soc. & Dem.): Thisted Kgd. udvides af Havearkitekt *E. Erstad-Jørgensen*.

22/2 (Horsens Folkebl.): Sydslesvigske Kgd.

26/2 (Vestkysten): Gravene paa Esbjerg Kgd. plyndres for Jernkæder.

6/3 (Flensborg Avis): Adsbøl Kgd. reguleres af Graver *V. Seifert* efter Havearkitekt *Johannes Tholles Plan*.

8/3 (Holbæk Amtstid.): Foredrag for Landsbygrave.

10/3 (Fyns Venstrebl.): Retssag om Udv. af Korsløkke Kgd. i Odense.

FRA NORSKE KIRKEGAARDE

16/12 (Moss Avis): Kirkegaardssagen i Moss.

3/1 (Fædrelandsvennen): Udvidelse af Kgd. i Kristianssand.

26/1 (Bergens Tid.): Udv. af Urnefeltet i Bergen.

14/2 (Bygdens Blad): Udv. af Kgd. paa Nykirke.

FRA TIDSSKRIFTERNE

Landsbygraveren Nr. 12: Et Juleminde. Julefred. Er det farligt at forlange Lønforhøjelse? Graveren

og hans Menighedsraad. Kom Hviledagen i Hu. Efteraars- og Nytaarstanker. Det første Aar. Den gamle Graver. — Nr. 1: Nytaarshilsen. Til Eftertanke. Efter Fyraften. Klokke ring Fred. Et Par Nytaars Tanker. Mørkt ser det ud. Kirkernes Aabning. Nogle Nytaarsbetragtninger. Kirkegaardenes Verds- liggørelse. — Nr. 2: Det nye Aar. Arbejdet paa Kirke- gaarden i Februar. Kursus paa Hadsten Højskole. Til Landsbygraverne i Aarhus Stift. Efter 7 Aars Virke. Mere om Afskedigelse og et Hvorfor? For- handling.

Ignis Nr. 12: Svenska eldbeg. f. Malmö afdel. 1893—1943. St. Gertruds och St. Knuds kapell i Malmö krematoriet, m. m. — Nr. 1: Kyrkogårdstaxor och kostnadsfri eldbeg. Några anteckningar från 10-årig verksamhet i Kiruna. Till de dödes minne. Malmö krematorium. Att vilja se den döde. Urn- lunden i Älmhult. Inför tanken på askan för vin- den. Minnesstunderna. Kyrkogårdsutrymmet. — Nr. 2: S. E. F. Göteborgsavdel. sextio Åar. En jordfäst- ning som tusen andra. Linköping krematorium för konstnärliga fönster. Lidt om Urner. Eldbeg. och vidskepelsen. Urnlunden i Trelleborg m. m.

Der Friedhof Nr. 1: Die Neuordnung des deut- schen Friedhofs- und Bestattungswesens. Barocke Grabmalsplastik in Berlin. Die Fahrt zum Friedhof. Heldenfriedhofe in Estland. In und um Minsk. Friedhofsdiestahle sin Verbrechen.

Kriegsgräberfürsorge Nr. 11—12: Treue und Blutsbrüderschaft. Vom Feldgrab zu Ehrenstätte und Ehrenmal.

BOGANMELDELSER:

Ernst Nordström: Konsten på Helsingfors Kyr- kogård, 74 S., fol., Helsingfors 1932, og **H. J. Vi- herjuuri:** Helsingfors begravningspladser i bilder, 116 S., fol., Helsingfors 1940.

Professor Ernst Nordström overlod gennem et Gavebrev 1932 Helsingfors evang.-lutherske Kirker Manuskriptet til et Værk om Kunsten paa Helsing- fors Kirkegårde; omtrent samtidigt var udarbejdet et andet Værk om Kirkegaardene i Billeder. Disse 2 Arbejder har Helsingfors Kirkegaardsstyrelse nu udsendt i 2 Bind. Det tjener Kirkegaardsstyrelsen til Ære, at dette er gjort; det er 2 overordentlig smukke og harmoniske Værker, der er kommet ud af Materialet. Det ene indeholder udelukkende Af- bildinger af Gravmæler i skulpturel Udformning (et Par Hundrede) samt en kort Biografi af dem, Gravmælet er rejst over. Forordet er tvesproget. Bio- grafierne kun finske. Det andet Værk rummer for- uden Afbildinger et stort Antal af Gravmæler til- lige nogle Kirkegaardsbilleder samt Biografier. Sprog- ligt som foregaaende. Reproduktioner og Tryk er førsteklases; det er en Fryd at blade Værkerne igen-

nem, og man er imponeret over, at man har kunnet udsende saa smukke Bøger om dette Emne, — et Eks- empel for andre.

J. E. Ohlsens Enke. Frøavl og Frøhandel. En gros **Prisliste 1944.**

I et knaldende rødt Omslag har det verdenskendte og ældgamle Firma udsendt sin Katalog i 140-Året for Firmaets Grundlæggelse. Det indledes med nogle Sider om Firmaets Historie, der bestandig har bragt det opad, og der bringes nogle Billeder fra den ældste Tid. Derefter kommer det velordnede Stof i eksemplarisk Opstilling og med de rigtigt stavede latinske Navne og danske ved Siden af, hvor dette haves. Som Tilgift følger en Vægkalender med Maa- nefacer m. m. Alt i alt en god Ting at faa ind ad Døren, — god at købe efter og god at skrive Sorts- lister efter.

I Midten af Marts udsendte Firmaet desuden sin Hovedprisliste for 1944, — i et lyst og let Omslag med Gerda Plough Sarps festlige Optog med en Pige og en ung Dame med henholdsvis Trillebør og fyldt Blomsterkurv, — rigtig lækkert at gaa i Lag med.

RESOLUTIONER m. m.

(Fortsat fra Bind XIV).

Forsaauidt Menighedsraadet som Støtte for Øn- sket om at maatte bestyre de paagældende Kapitaler har anført, at en Del af de aarlige Renter ønskes oplagt til Bestridelse af periodiske større Udgifter vedrørende Gravstedernes Vedligeholdelse, saasom Udgifter til Fornylse af Beplantning og lign., skal man bede Raadet henvist til at anvende en af de af Stiftsøvrigheden i Sammes hoslagt tilbagefølgende Skrivelse til Horne m. fl. Herreders Provstiudvalg af 20. December 1938 anviste Fremgangsmaader, saaledes at Renterne enten oplægges af Stiftsøvrig- heden, der derefter paa Begæring af Menighedsraa- det udbetaler de Beløb, som Raadet skal bruge til Vedligeholdelse m. m., eller saaledes, at de fulde Rentebeløb af Kapitalerne i hver Juni og Decem- ber Termin udbetales til Menighedsraadet, som der- efter selv sørger for Oplæg af den Del af Renterne, som der ikke i Øjeblikket er Anvendelse for.

27. Febr. 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Køben- havns Magistrat) ang. **Ret for Beboerne af Husum og Utterslev Sogne i København til at erhverve Begravelsesplads paa Brønshøj Kirkegaard sam- mesteds.**

I Anledning af at Brønshøj Sogns Menighedsraad i det hertil indsendte Andragende om Udskillelse af et nyt Utterslev Sogn — hvilket Sogn i Henhold til kgl. Resolution af 31. Oktober 1938 oprettedes fra den 1. December 1938 at regne — havde anholdt om, at der maatte blive forbeholdt Beboerne af det

nye Utterslev Sogn samme Ret til Begravelse paa Brønshøj Kirkegaard, som de hidtil har haft, udbad Ministeriet sig i Skrivelse af 17. November 1938 en Udtalelse fra Magistraten med Hensyn til Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang Beboerne i de fra Brønshøj Sogn i Tidens Løb udskilte Sogne bør have Adgang til Begravelsesplads paa Brønshøj Kirkegaard, idet Ministeriet henviste til, at det ved Bekendtgørelse af 12. Juni 1903 angaaende Henlæggelse af Begravelsesvæsenet i de ved Lov af 3. April 1900 i København indlemmede Distrikter under Københavns Begravelsesvæsen er fastsat, at Brønshøj Kirkegaard, »indtil anden Bestemmelse tages, skal vedblive at være Begravelsesplads for Brønshøj Sogn«.

Magistraten har derefter i Skrivelse af 15. Febr. 1939 indstillet, at der foruden den Beboerne i det ved kgl. Resolution af 16. Juni 1902 oprettede Kapernaums Sogn ifølge hidtil gældende Praksis indrømmede Adgang til at erhverve Begravelsesplads paa Brønshøj Kirkegaard, tillige indtil videre gives Beboerne i Husum og Utterslev Sogne samme Ret.

I Anledning heraf skal man tjenstlig melde til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet herved bifalder Magistratens Indstilling.

4. Marts 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Viborg Stift) ang., **at der ikke af Kirkebetjeningskassen kan ydes Kordegnen Vederlag for hans Medvirken ved Bisættelser fra Hjemmet.**

I et med Hr. Stiftamtmandens og Deres Højærværdigheds Erklæring af 17. Februar d. A. hertil indsendt Andragende har Holstebro Menighedsraad anholdt om Approbation paa, at der ydes Kordegnen ved Holstebro Kirke et fast årligt Vederlag af 400 Kr. for hans Medvirken ved Bisættelser fra Hjemmet.

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at der ikke haves Hjemmel til af Kirkebetjeningskassen at tillægge Kordegnen noget Honorar for hans Medvirken ved Bisættelser fra Hjemmet, idet denne Virksomhed ikke kan anses for en Bestanddel af hans Embedsforretninger, hvorfor eventuelt Vederlag herfor maa udredes af vedkommende private, som ønsker denne Medvirken af Kordegnen, efter nærmere Overenskomst med ham i hvert enkelt Tilfælde.

17. Marts 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Viborg Stift) ang., **at Renterne af Vederlagssummer for en ikke-selvejende Kirkes Overtagelse af Gravsteders Vedligeholdelse vil kunne udbetales Kirketiende-ejeren ogsaa i Tiden efter, at Vedligeholdelsespligten er ophørt.**

I et med Stiftsøvrighedens Erklæring af 10. Fe-

bruar 1939 hertil tilbagesendt Andragende har Ejeren af Aalum Kirkes Tiende, Greve N. N., anholdt dels om, at de årlige Renter af de for Salg af Gravsteder indkomne Beløb, der i Henhold til Lov Nr. 282 af 30. Juni 1922 § 25, Stk. 6, jfr. Lov af 29. Marts 1924, vil være at oplægge blandt Stiftsmidlerne, maa tillades udbetalt Tiende-ejeren sammen med Renterne af Kirkens Tiendekapital, dels om at ligeledes Renterne af de Beløb, der betales for Kirkens Overtagelse af Pligten til Vedligeholdelse af Gravsteder for et nærmere fastsat Aaremaal, og som i Henhold til kgl. Anordning af 10. December 1927 § 18, Stk. 2, oplægges blandt Kirkens Midler, maa udbetales Tiende-ejeren ogsaa i Tiden efter, at Vedligeholdelsestiden er udløbet og de paagældende Gravsteder inddragne.

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet med Stiftsøvrigheden er enig i, at Renterne af de til Stiftsmidlerne indbetalte Vederlagssummer for Kirkens Overtagelse af Gravsteders Vedligeholdelse udbetales Kirketiende-ejeren ogsaa i Tiden efter, at Vedligeholdelsespligten er ophørt som Følge af det paagældende Gravsteds Inddragelse.

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om de til Stiftsmidlerne i Henhold til fornævnte Lovs § 25, Stk. 6, indbetalte Vederlagsbeløb for Salg af Gravsteder, skal man, forinden Ministeriet tager Stilling til denne Del af Sagen, udbede sig Oplysning om, hvor store Beløb det drejer sig om.

18. Marts 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Aarhus Stift) ang. **Godkendelse af Planer for en Kirkegaards Inddeling, Beplantning og Indhegning m. m.**

Efter at Ministeriet i Skrivelse af 11. Januar 1939 havde bifaldet, at A. Kirkegaard udvides med et nærmere angivet, ca. 2 Skp. Land stort Areal, samt meddelt Tilladelse til at lade det paagældende Areal indhegne, anlægge og beplante i Overensstemmelse med en af Menighedsraadet nærmere angivet Plan, har Provstiudvalget for Randers Nørre og Sønder Herreders Provsti anholdt om, at ommeldte Sag maa blive taget op til fornyet Overvejelse, idet Provstiudvalget har henvist til, at der, da Ministeriet afgjorde Sagen, kun forelaa et Kort over Arealet og et Tilbud vedrørende Opførelsen af en Mur samt en Udtalelse fra Menighedsraadet om, at Raadet havde vedtaget at beplante og anlægge Gange, saaledes at det nye Jordstykke sammen med det gamle kommer til at danne et samlet Hele, medens der ikke var medsendt nogen egentlig Plan for Arealets Benyttelse, hvorfor Udvalget er af den Formening, at en uheldig Løsning kan befrygtes, hvis der paa det foreliggende Grundlag gives Menighedsraadet frie Hænder til Arbejds Iværksættelse.

Ved Sagens Fremsendelse har Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdighed udtalt, at det under Hensyn til, at det er »§ 32-Synet«, som i Henhold til kgl. Anordning af 10. December 1927 §§ 5, 6 og 8 skal godkende saavel Indhegningen som Planen over Kirkegaardens Inddeling og Beplantning, formentlig ikke er absolut paakrævet, at Planerne herfor skal medfølge ved Sagens Indsendelse til Ministeriet.

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet finder, at den anførte Bestemmelse om, at § 32-Synet skal godkende saavel Indhegningen som Planen over Kirkegaardens Inddeling og Beplantning, giver den fornødne Garanti imod en uheldig Løsning af Sagen, og derfor ikke finder tilstrækkelig Anledning til at kræve en detailleret Anlægs- og Indhegningsplan forelagt til Ministeriets Godkendelse.

25. Marts 1939. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Roskilde Stift) ang., **at en Bestemmelse i en Kirkegaards Vedtægt om, at Gravstedsejeren ikke mod Betaling maa overdrage andre end Kirkegaardens Funktionærer Vedligeholdelsen af sit Gravsted, ikke vil kunne approberes.**

I den med Stiftsøvrighedens Skrivelse af 9. Marts 1939 hertil indsendte Sag har Stiftsøvrigheden udbedt sig en Udtalelse fra Ministeriet i Anledning af, at Højelse Menighedsraad til Bestemmelsen i § 21, Stk. 3, i det hoslagt tilbagefølgende Forslag til Vedtægt for Højelse Kirkegaard, hvorefter Indehaveren af et Gravsted er ansvarlig for, at de Personer, han anvender som Hjælp ved Vedligeholdelsen (Kirkegaardens Funktioner undtagne) ikke overtræder Bestemmelserne i Vedtægten, har ønsket tilføjet en Bestemmelse om, at Gravstedsejeren ikke mod Betaling maa overdrage andre end Kirkegaardens Funktionærer Vedligeholdelsen, hvilken Tilføjeelse Stiftsøvrigheden ikke har fundet egnet til at approberes.

Menighedsraadet har derefter udtalt Ønske om, at Spørgsmaalet om Optagelse af den fornævnte Tilføjeelse til Vedtægtens § 21, Stk. 5, maa blive forelagt Ministeriet til Afgørelse.

I Anledning heraf skal man til Efterretning og videre Bekendtgørelse tjenstlig meddele, at Ministeriet med Stiftsøvrigheden er enig i, at den omhandlede Bestemmelse bør udgaa af Vedtægten.

22. Maj 1939. Kirkeministeriets Cirk. (til Stiftsøvrighederne) ang. **Adgang til Ferie for Kirkebetjente m. fl. udenfor København og Frederiksberg.**

Ved Lov Nr. 170 af 13. April 1938, der traadte i Kraft den 1. Juli 1938, er der Lovhjemmel for, at Personer, der beskæftiges som Arbejder, Funktio-

nær eller Medhjælper, hvad enten den paagældende er i offentlig eller i privat Virksomhed, skal have Adgang til Ferie uden at lide nogen Indtægtsnedgang, idet det i Lovens §§ 2-5 bestemmes, at enhver Persen, der omfattes af Loven, i Overensstemmelse med de i Loven nærmere fastsatte Regler har Ret til Ferie med Løn med 1 Dag for hver Maaned, i hvilken han har udført Arbejde i paagældende Virksomhed, at Ferien skal gives i Sammenhæng i Tiden mellem 2. Maj og 30. September — dog med forskellige nærmere i Loven angivne Undtagelser — og at den normale Feriegodtgørelse skal udgøre 4 pCt. af den Løn, der udbetales for det Arbejde, der danner Grundlaget for Ferieretten.

I Lovens § 1, Stk. 2, anføres det dog udtrykkeligt, at Loven ikke omfatter Personer, der henhører under Lovgivningen om Statens, Folkekirkens og Folkeskolens Tjenestemænd, og Lovens Bestemmelser er saaledes ikke anvendelige paa kirkelige Funktionærer, hvis Forhold omhandles i Lov om Folkekirkens Lønningsvæsen §§ 21 og 22, jfr. tillige de derhen hørende Bestemmelser i Lov om Kirkers Bestyrelse § 9, hvor følgende Funktionærer nævnes: Organist, Kordegn, Graver, Ringer og Kirkebud. Foruden de saaledes udtrykkeligt nævnte Funktionærer maa efter Ministeriets Formening — idet der bortses fra Funktionærer, som ved ikke selvejende Kirker er antaget af Kirkeejerne — tillige været undtaget ogsaa andre Funktionærer, der er fast knyttet til Kirken, og enten oppebærer fast maanedligt Honorar eller medvirker ved Gudstjenester og de kirkelige Handlinger, foruden Kirkesangeren f. Eks. Medlemmerne af Kirkens Kor, Kirkekonen (Kirketjeneren) og Bælgetræderen, jfr. herved i Lov om Kirkers Bestyrelse § 9 Ordene »andre Betjente«, der anføres i Forbindelse med de udtrykkeligt nævnte, og Bestemmelsen i Lov om Sognebaandsløsning og og Brugen af Kirkerne § 22, der ligeledes maa anses for nær knyttet til den tidligere omtalte Bestemmelse i Lønningsloven § 21, samt Lov Nr. 286 af 30. Juni 1922 §§ 22-25 m. fl., der nævnes i Lønningslovens § 21.

Ved Affattelsen af Lov af 13. April 1938 om Ferie med Løn synes det forudsat, at det Arbejde, som skal kunne danne Grundlag for Ferieretten efter Loven, maa være af en vis sammenhængende Beskaffenhed, idet der ifølge Lovens § 2 normalt ikke regnes med Arbejde af kortere sammenhængende Varighed end 1 Uge (6 Arbejdsdage), hvorfor det allerede paa Forhaand, selv uden den foran omtalte udtrykkelige Undtagelsesbestemmelse, kunde være tvivlsomt, om Lovens Regler vilde være anvendelige paa visse af de ved Folkekirkens Kirker ansatte Funktionærer og særlig saadanne, hvis Virksomhed ved Kirken kun er en Bibeskæftigelse af mere beskedet Omfang.

(Fortsættes i næste Nr.).